

O krok dalej: miejsce na uczciwość w biznesie

12 Światowe badanie nadużyć gospodarczych

Maj 2012

 ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Sposób badania i profil uczestników

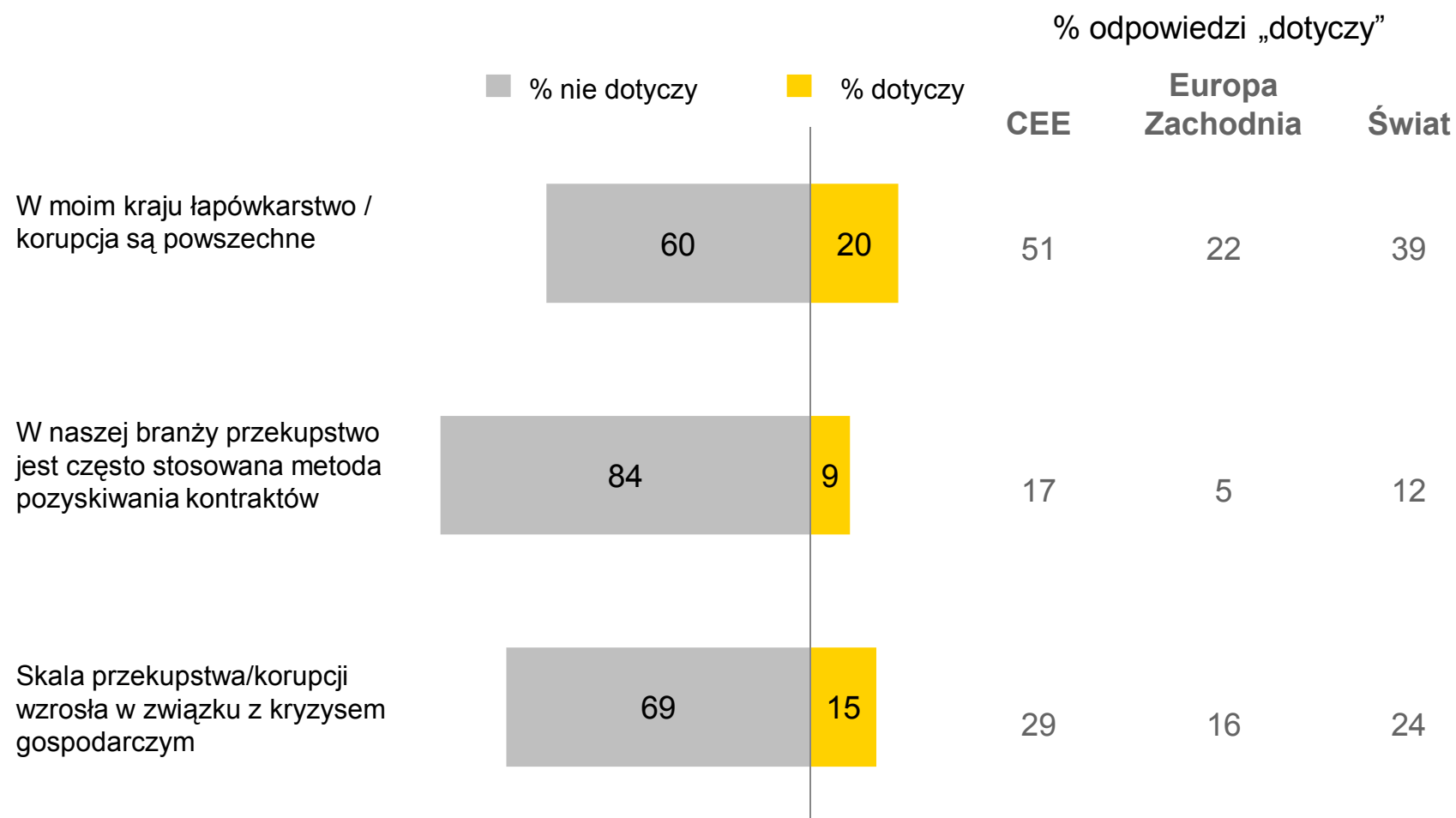
- ▶ Między listopadem 2011 a lutym 2012 roku, nasi ankieterzy przeprowadzili łącznie 1.758 rozmów z pracownikami w 43 krajach Ameryki Północnej, Ameryki Łacińskiej, Europy, Afryki, Środkowego i Dalekiego Wschodu oraz Oceanii.
- ▶ Rozmowy przeprowadzono z przedstawicielami największych pod kątem przychodów firm w każdym kraju. Przede wszystkim byli to dyrektorzy finansowi, szefowie komórek audytu wewnętrznego, działów prawnych i compliance. Szczegóły dotyczące respondentów zostały przedstawione poniżej.

Zakres odpowiedzialności	% respondentów
Finanse	42
Audyt wewnętrzny i zarządzanie ryzykiem	22
Prawo	9
Compliance	3
Inni przedstawiciele kierownictwa	24

Całkowite przychody	% respondentów
Powyżej 1 mld \$	32
500 mln – 1 mld \$	22
Poniżej 500 mln \$	46

- ▶ Wszystkie rozmowy zostały przeprowadzone telefonicznie w języku lokalnym.
- ▶ W Polsce przeprowadzonych zostało 55 rozmów.
- ▶ Wyniki zostały porównane z rezultatami dla Europy Środkowej i Wschodniej („CEE”), opartymi na 405 rozmowach przeprowadzonych w ośmiu państwach / regionach. Punktem odniesienia dla Polski były: Czechy, Kraje bałtyckie (Estonia, Litwa, Łotwa), Polska, Rumunia, Rosja, Turcja, Ukraina i Węgry.
- ▶ Wyniki zostały także porównane z rezultatami dla Europy Zachodniej, opartymi na 602 rozmowach przeprowadzonych w 12 krajach: Austrii, Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Niemczech, Norwegii, Szwajcarii, Szwecji i Wielkiej Brytanii.
- ▶ Zwracamy uwagę, że ze względu na zaokrąglenia, nie wszystkie wyniki sumują się do 100%. Na niektórych wykresach wyniki dla odpowiedzi „nie wiem” lub „nie dotyczy” zostały pominięte w celu umożliwienia lepszego porównania otrzymanych odpowiedzi. W efekcie wyniki mogą nie sumować się do 100%.

Łapówkarstwo i korupcja są powszechne

Pytanie: Proszę wskazać, które z poniższych stwierdzeń dotyczą, a które nie dotyczą sytuacji w Pana/Pani kraju/branży.
 Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Wzrost gotowości do wręczenia łapówek

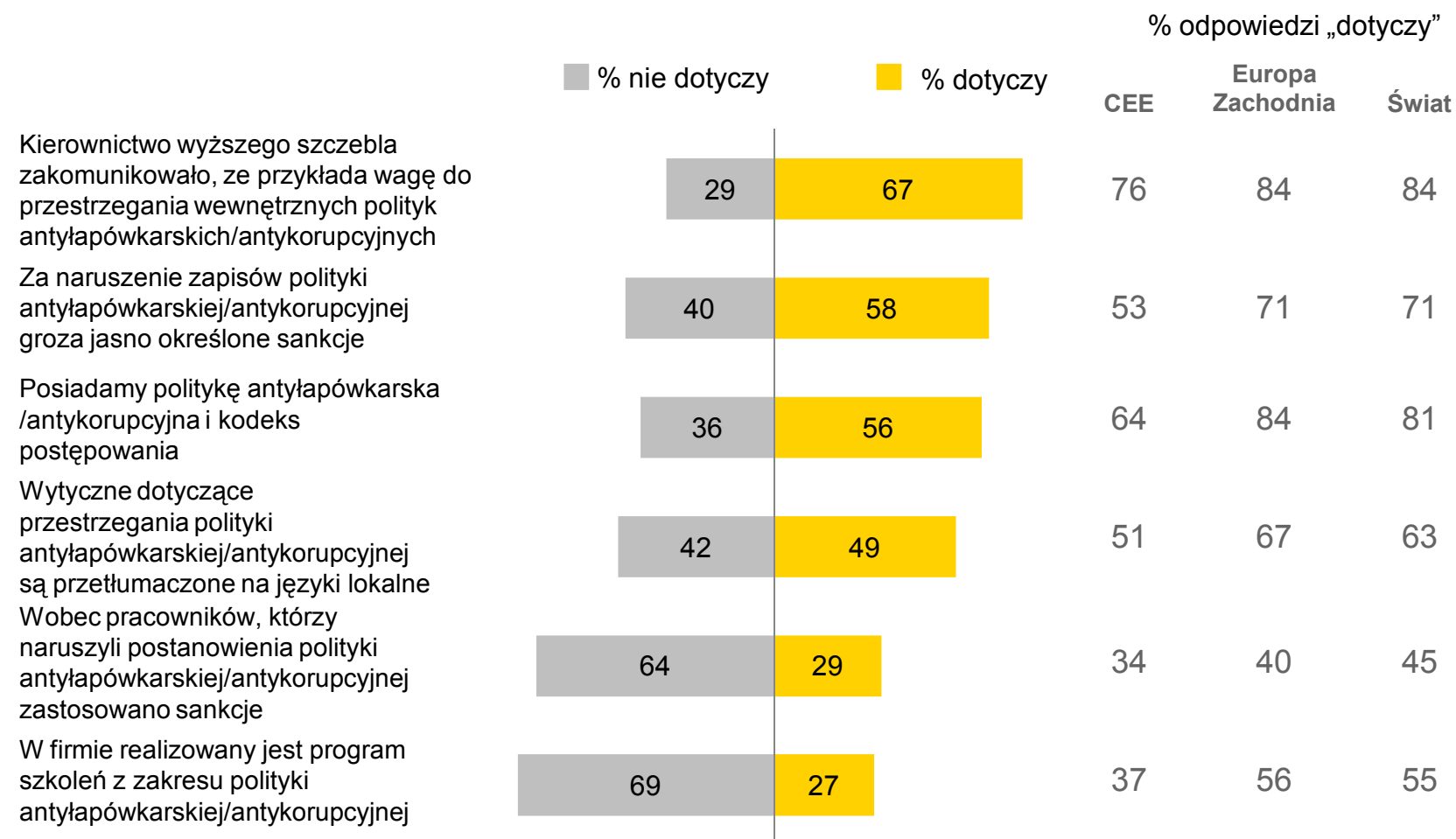
		Polska 2010	CEE	Europa Zachodnia	Świat
Oferowanie rozrywki w celu pozyskania/utrzymania relacji biznesowych	56	30	28	26	30
Oferowanie korzyści pieniężnych w celu pozyskania/utrzymania relacji biznesowych	27	20	15	11	15
Wręczenie upominków w celu pozyskania/utrzymania relacji biznesowych	18	6	21	12	16
Falszowanie informacji w sprawozdaniu finansowym	-	2	2	5	5
Żadne z powyższych	31	48	57	59	53
Nie wiem / odmawiam odpowiedzi	2	-	1	-	3

Zaprezentowany został odsetek podanych odpowiedzi.

Pytanie: Czy któreś z wymienionych działań może być według Pana/Pani usprawiedliwione, jeśli pomoże to firmie przetrwać spowolnienie ekonomiczne?

Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

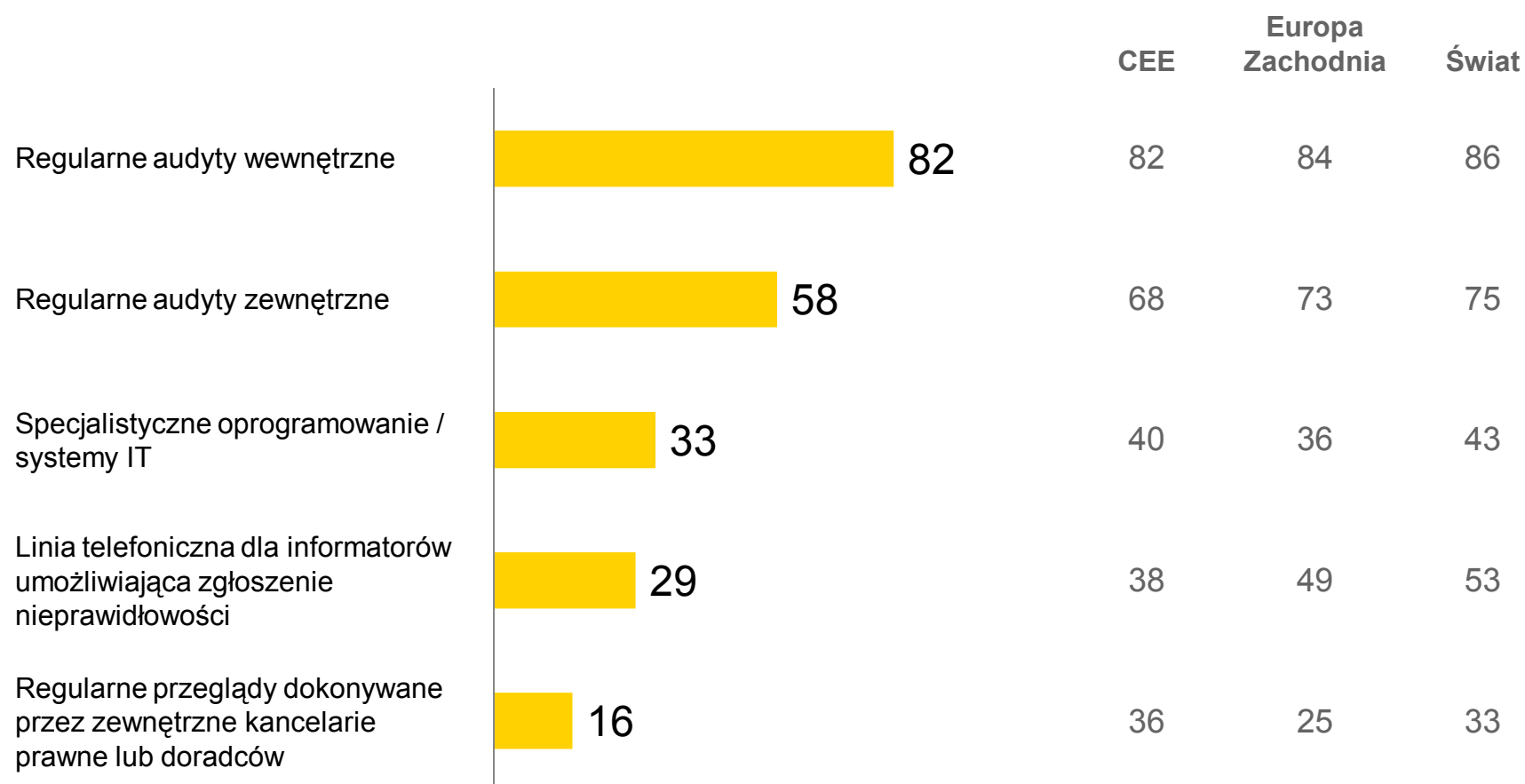
Nieprzestrzeganie zasad ze względu na sygnały „z góry”

Pytanie: Proszę wskazać, które z poniższych stwierdzeń dotyczą, a które nie dotyczą sytuacji w Pana/Pani organizacji?

Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Używane sposoby monitoringu zgodności

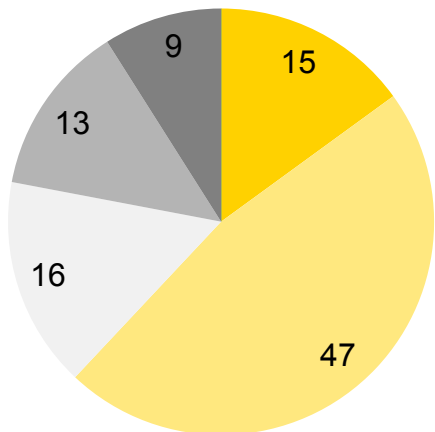
Zaprezentowano odsetek odpowiedzi „dotyczy”.

Pytanie: Które z poniższych systemów lub procesów monitorowania zgodności z przepisami antyłańpówkarskimi/ antykorupcyjnymi funkcjonują w Pana/Pani przedsiębiorstwie?

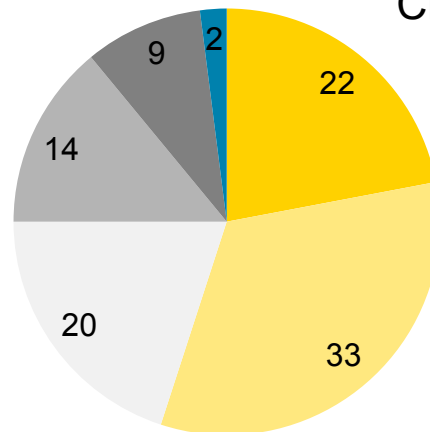
Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Poparcie dla idei nagradzania informatorów

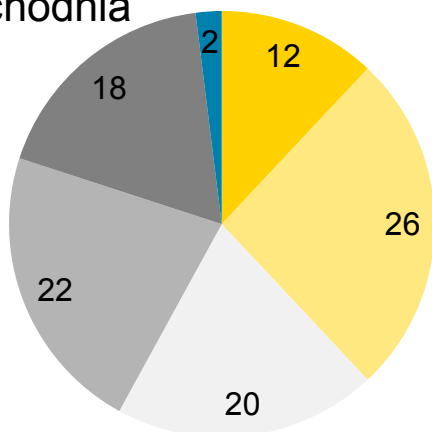
Polska

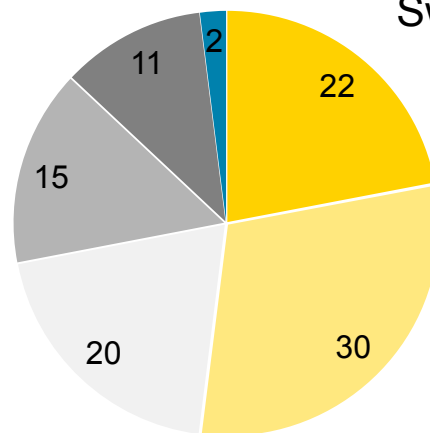
CEE

Europa Zachodnia

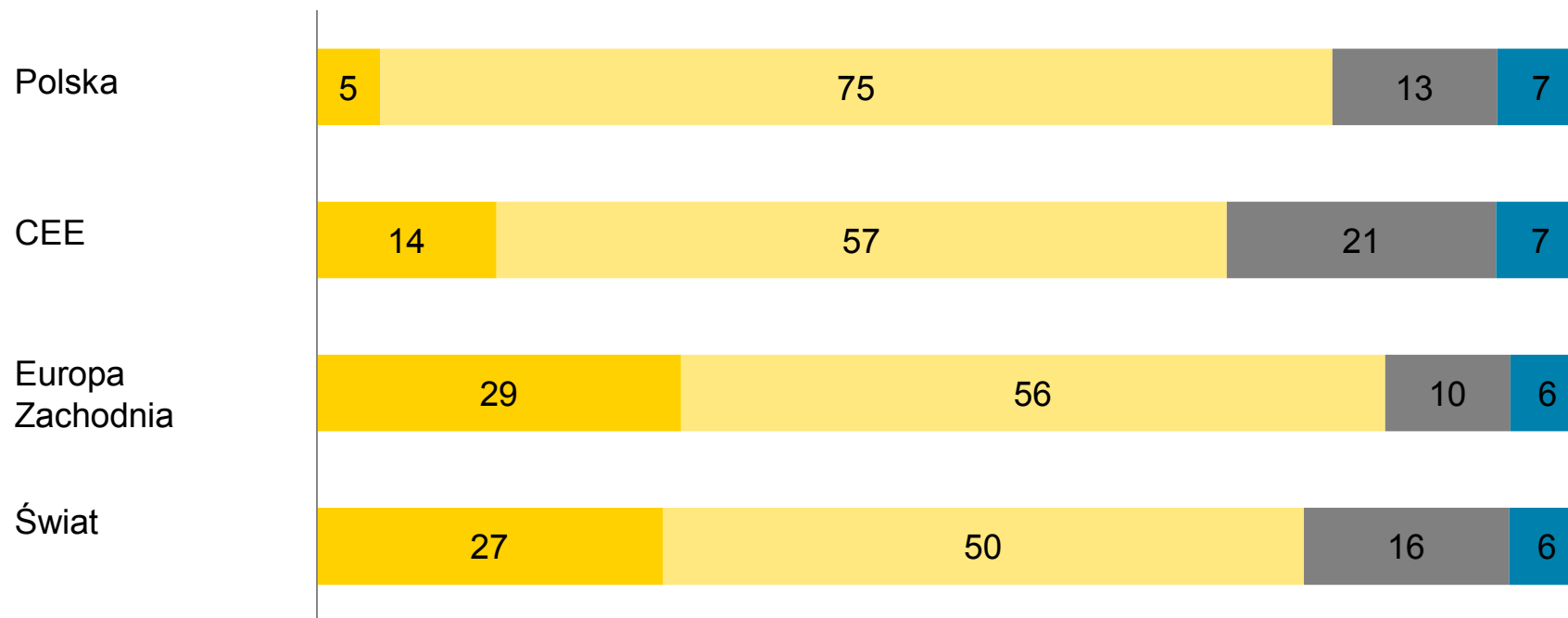
Świat

- % Zdecydowanie popieram
- % Raczej popieram
- % Trudno powiedzieć
- % Raczej jestem przeciwny
- % Zdecydowanie jestem przeciwny
- % Nie wiem

Pytanie: W jakim stopniu popierałbyś wprowadzenie systemu nagród za informowanie o nadużyciach w Twoim kraju?
Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Postrzeganie wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania

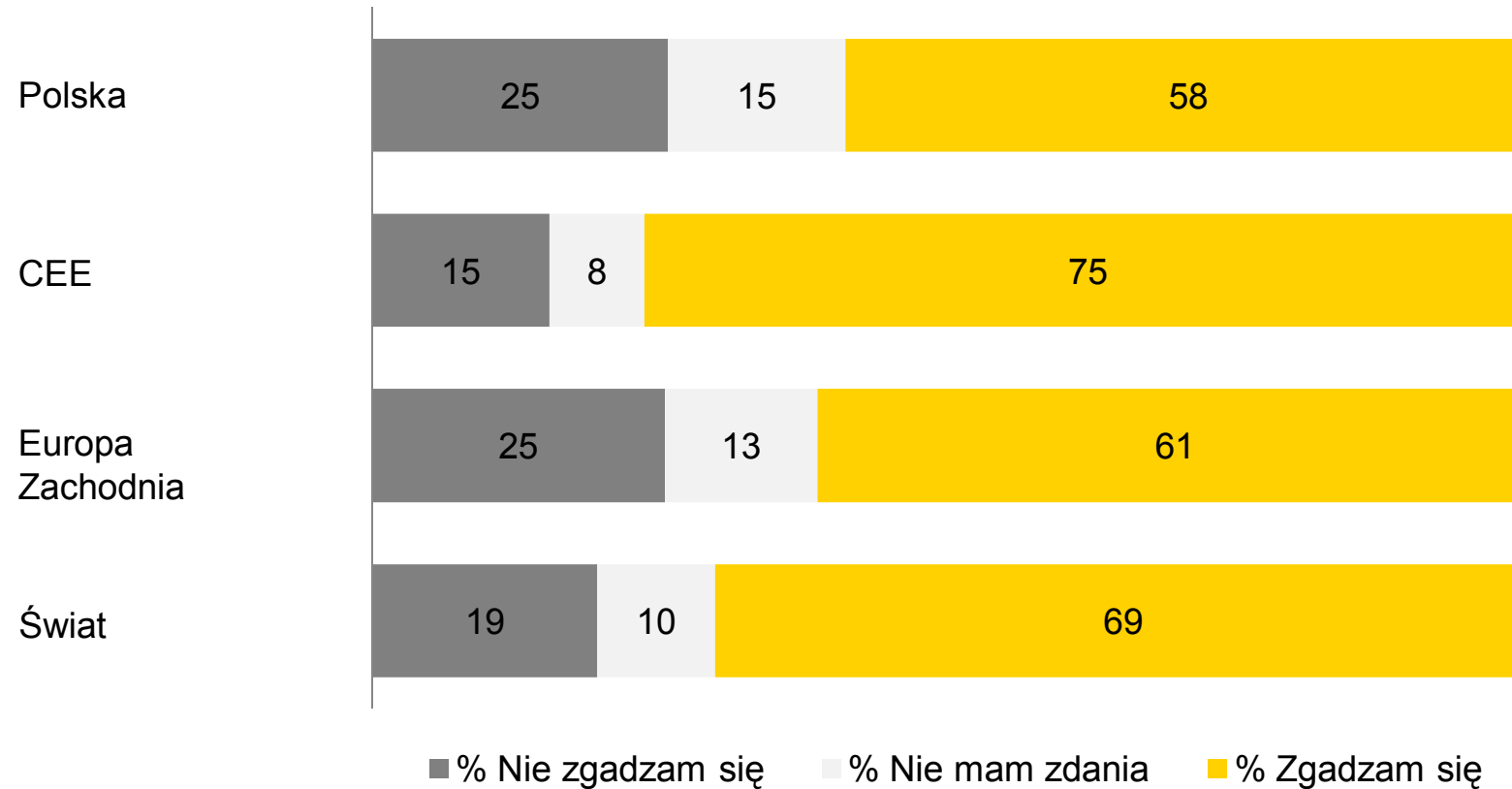

- % Podejmują działania mające na celu zwalczanie korupcji i łapownictwa i są skuteczni w egzekwowaniu prawa
- % Podejmują działania mające na celu zwalczanie korupcji i łapownictwa jednak nie są skuteczni w egzekwowaniu prawa
- % Nie podejmują działań mających na celu zwalczanie korupcji i łapownictwa
- % Nie wiem

Pytanie: Które z powyższych stwierdzeń najlepiej opisuje podejście wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania do problemu korupcji i łapownictwa w Twoim kraju?

Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Poparcie dla zaostrzonego nadzoru sprawowanego przez wymiar sprawiedliwości

Pytanie: W jakim stopniu zgadzasz się z poniższym stwierdzeniem? W przyszłości wymiar sprawiedliwości oraz rząd powinni zaostrzyć nadzór w celu zmniejszenia ryzyka nadużyć gospodarczych, oszustw oraz korupcji.

Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

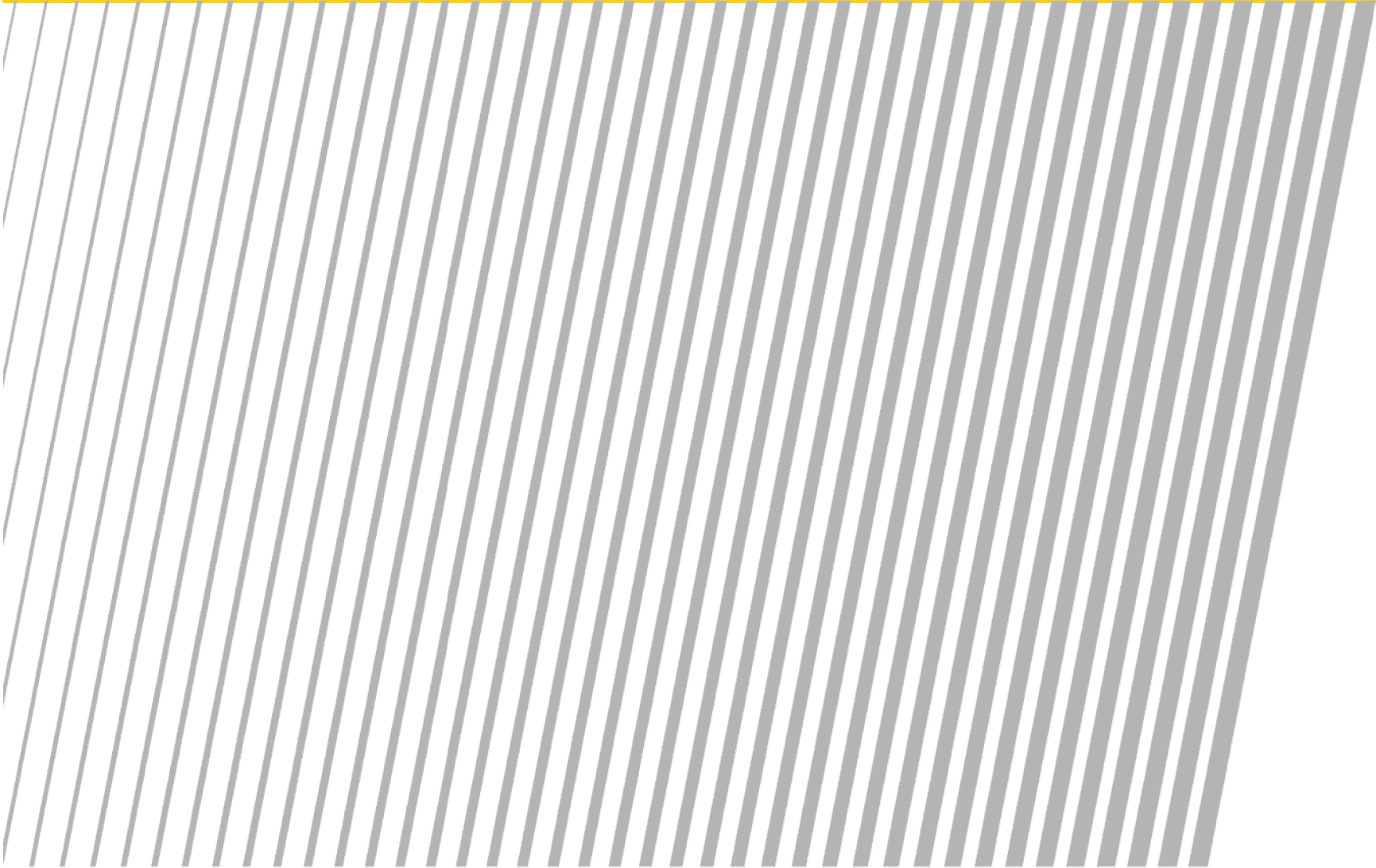
Podsumowanie dla Polski

- 1) Korupcja nie jest postrzegana w Polsce jako powszechny problem w biznesie – odwrotnie niż w innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej i na świecie.
- 2) Równocześnie, wielu polskich menedżerów przyznaje, że byliby skłonni dopuścić się działań nieetycznych dla osiągnięcia sukcesu bądź ratowania firmy. 56% byłoby także gotowych sfinansować klientowi rozrywkę, 27% zaoferowałoby płatność w gotówce, a 18% dałoby prezenty. Wyniki te są o wiele gorsze od innych krajów regionu oraz od średniej światowej, jak również od polskich wyników w zeszłych latach.
- 3) W Polsce wciąż istnieje problem komunikacji między kadrami menedżerską, a pracownikami. Dwie trzecie badanych widzi silne zaangażowanie menedżerów wyższego szczebla w politykę antykorupcyjną, niespełna 60% polskich firm posiada tego rodzaju politykę, a mniej niż 30% szkoli pracowników w tym zakresie oraz stosuje kary za nadużycia. Wyniki te są niższe niż w CEE oraz na świecie.
- 4) Dwie trzecie polskich menedżerów popiera nagradzanie informatorów (więcej niż w CEE i na świecie). Jednakowo, tylko w 29% firm funkcjonuje przeznaczona dla informatorów tzw. gorąca linia (mniej niż w CEE i na świecie). W Polsce wykrywanie nadużyć oparte jest głównie o audyty wewnętrzne (82%) i zewnętrzne (58%).
- 5) 80% polskich menedżerów uważa, że organy ścigania chcą przeciwdziałać łapówkarstwu i korupcji. Jednak wciąż aż 75% respondentów wątpi w skuteczność organów ścigania. Z drugiej strony, faktyczna aktywność CBA, wyraźnie wybija się na tle innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

Podsumowanie dla Polski

- 1) Korupcja nie zniknęła ale schodzi głębiej do podziemia.
- 2) „Zero tolerancji dla korupcji” – nawet za cenę pogorszenia pozycji Polski w rankingach korupcyjnych.
- 3) Ograniczanie przyczyn korupcji, nie tylko jej skutków.
- 4) Konieczne wzmacnianie działań antykorupcyjnych i promowanie dobrych zachowań.
- 5) Rola mediów i organizacji pozarządowych.

Dodatkowe informacje

Respondenci według regionów i państw

Liczba przeprowadzonych rozmów

Australia	50
------------------	-----------

Europa Środkowa i Wschodnia	405
Kraje bałtyckie†	50
Czechy	50
Węgry	50
Polska	55
Rumunia	50
Rosja	50
Turcja	50
Ukraina	50

Daleki Wschód	150
Chiny (w tym Hong Kong)	50
Indonezja	25
Malezja	25
Singapur	25
Wietnam	25

Japonia	50
----------------	-----------

Ameryka Łacińska	176
Argentyna	25
Brazylia	50
Chile	25
Kolumbia	26
Meksyk	50

Bliski Wschód, Indie, Afryka	225
Indie	50
Kenia	25
Bliski Wschód*	50
Namibia	25
Nigeria	25
Południowa Afryka	50

Ameryka Północna	100
Kanada	50
USA	50

Europa Zachodnia	602
Austria	51
Belgia	50
Francja	50
Niemcy	50
Grecja	50
Włochy	50
Holandia	50
Norwegia	50
Hiszpania	50
Szwecja	50
Szwajcaria	51
Wielka Brytania	50

Próba: wszyscy respondenci (1.758)

† Litwa, Łotwa, Estonia
* Zjednoczone Emiraty Arabskie, Jordania

Badanie w Polsce: zakres odpowiedzialności, sektor, przychody

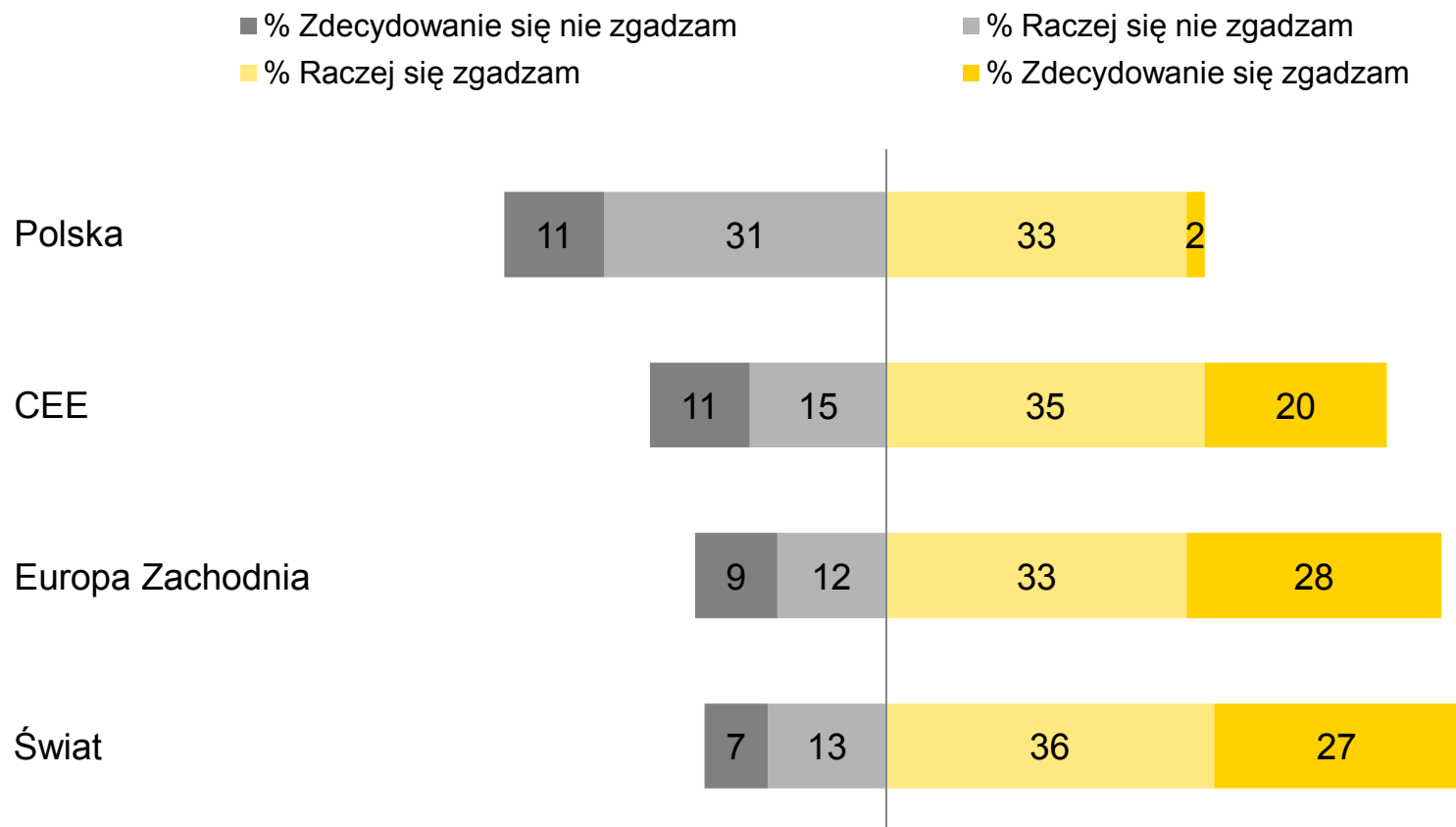
Zakres odpowiedzialności	
Finanse	18
Audyt wewnętrzny i zarządzanie ryzykiem	7
Prawo	5
Compliance	-
Inni dyrektorzy	25

Całkowite przychody	
Powyżej 1 mld \$	11
500 mln – 1mld \$	7
Poniżej 500 mln \$	32

Sektor	
Motoryzacja	4
Produkty konsumpcyjne/sprzedaż detaliczna i hurtowa	13
Usługi finansowe	1
Nauki przyrodnicze	-
Przemysł/ chemia	14
Ropa, gaz i górnictwo	3
Energetyka i usługi	6
Profesjonalne firmy i usługi	1
Nieruchomości	8
Technologie, komunikacja i środowisko	-
Inne usługi transportowe	1
Pozostałe sektory	4

Próba: wszyscy respondenci w Polsce (55)

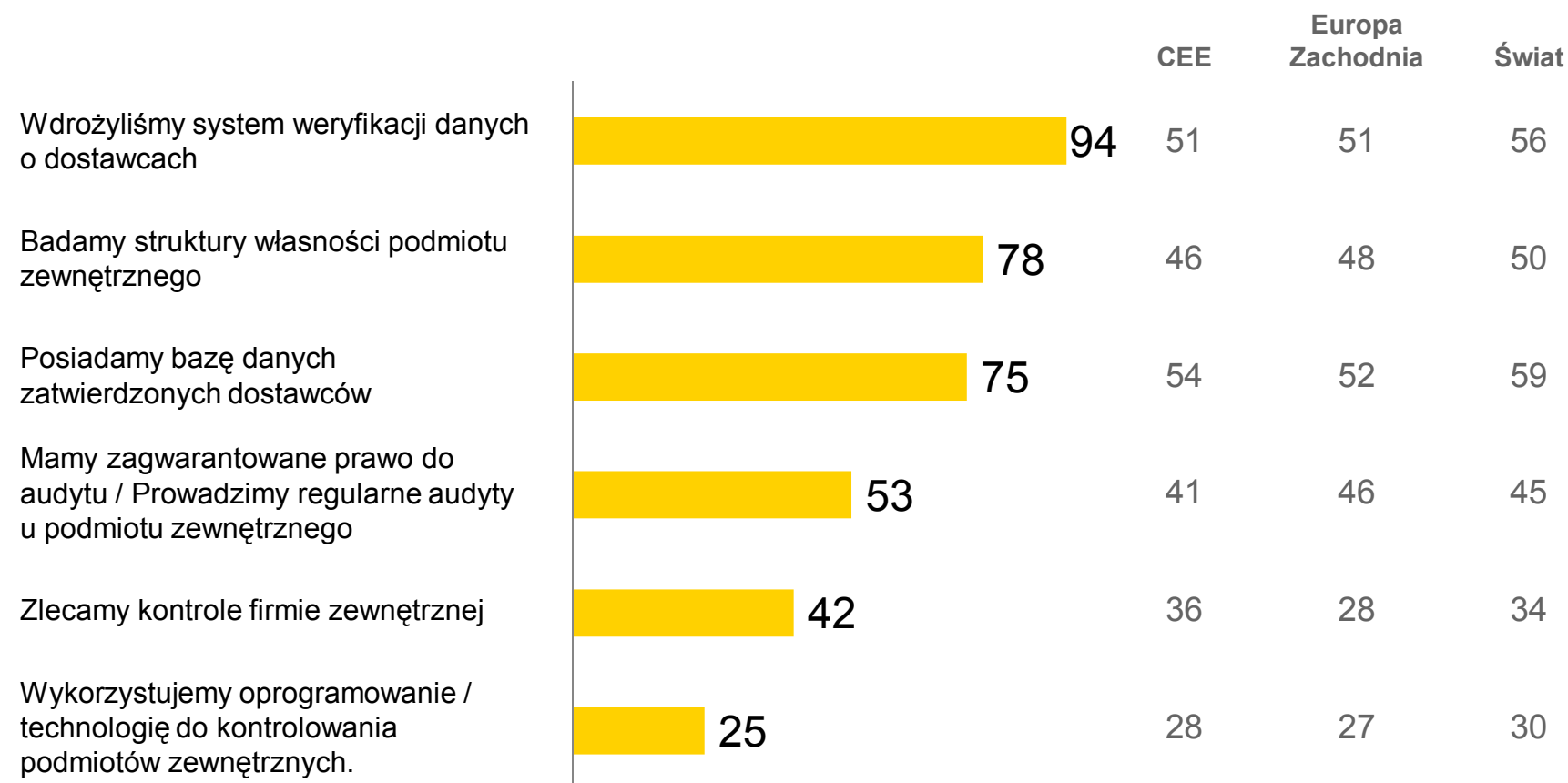
Zróźnicowany poziom świadomości ryzyka związanego z inwestycjami na nowych rynkach

Pytanie: W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani ze stwierdzeniem „Planowane przez moją firmę inwestycje na nowych rynkach wiążą się z nowym ryzykiem”?

Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602) oraz z całego świata (1.758)

Podejście do relacji z podmiotami zewnętrznymi

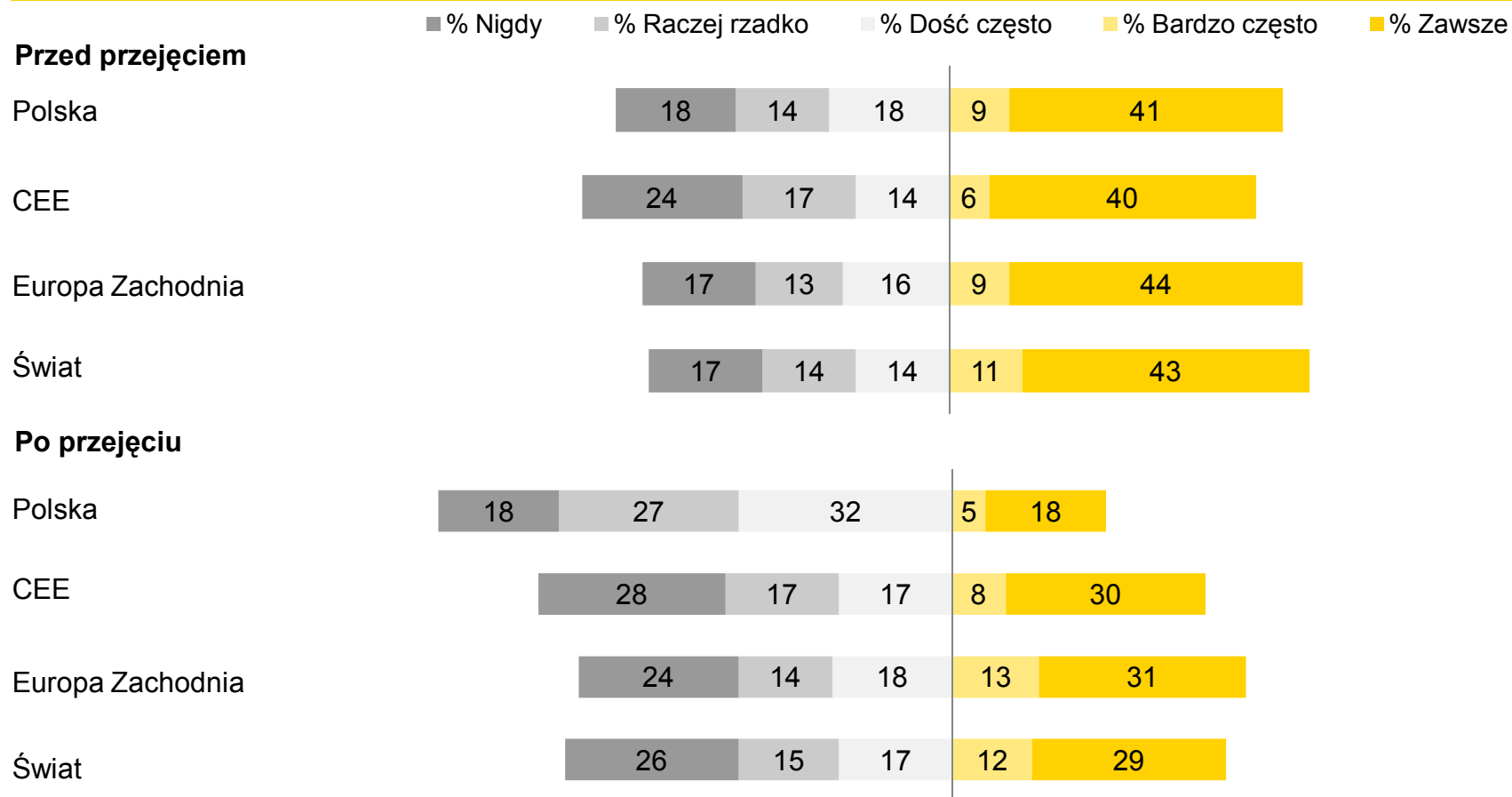

Zaprezentowano odsetek odpowiedzi „dotyczy mojej organizacji”.

Pytanie: Jakie systemy lub procesy wykorzystuje Pana/Pani organizacja do zarządzania relacjami i monitorowania współpracy z podmiotami zewnętrznymi?

Próba: wszyscy respondenci, którzy utrzymują relacje z podmiotami zewnętrznymi z Polski (36), CEE (259), oraz całego świata (1.268)

Częstotliwość wykonywania badania due diligence pod kątem ryzyka nadużyć gospodarczych i korupcji

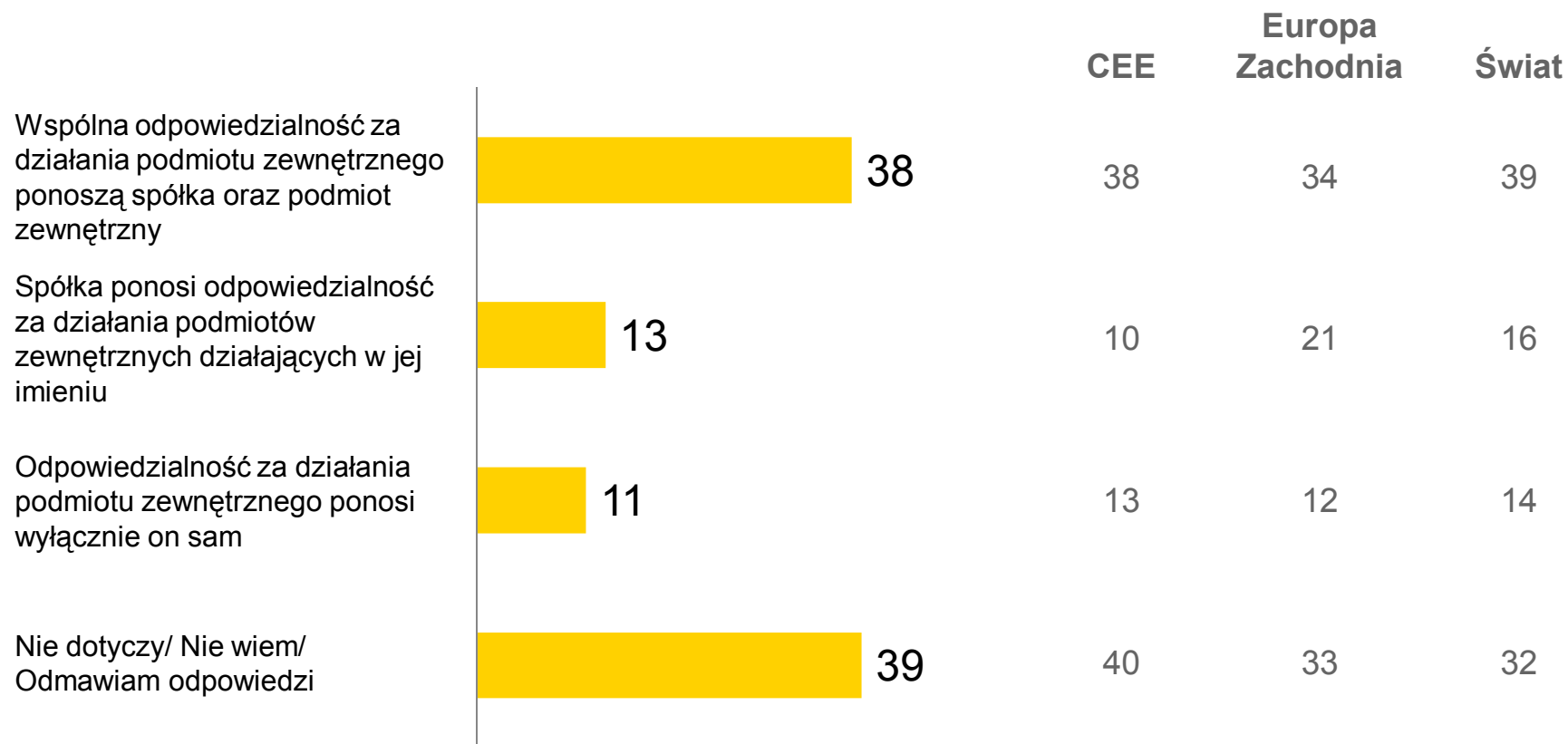

Pytania 4 i 5: Jak często w ciągu ostatnich dwóch lat Pana/Pani spółka wykonywała (4) przed przejęciem nowego (5) przejętego przedsiębiorstwa badanie due diligence pod kątem ryzyka nadużyć i/lub korupcji?

Próba (4): Spółki dokonujące fuzji lub przejęć z Polski (22), CEE (187), Europy Zachodniej (327), z całego świata (957)

Próba (5): Spółki dokonujące fuzji lub przejęć z Polski (22), CEE (198), Europy Zachodniej (339), z całego świata (1.032)

Ograniczona odpowiedzialność za działania podmiotów zewnętrznych

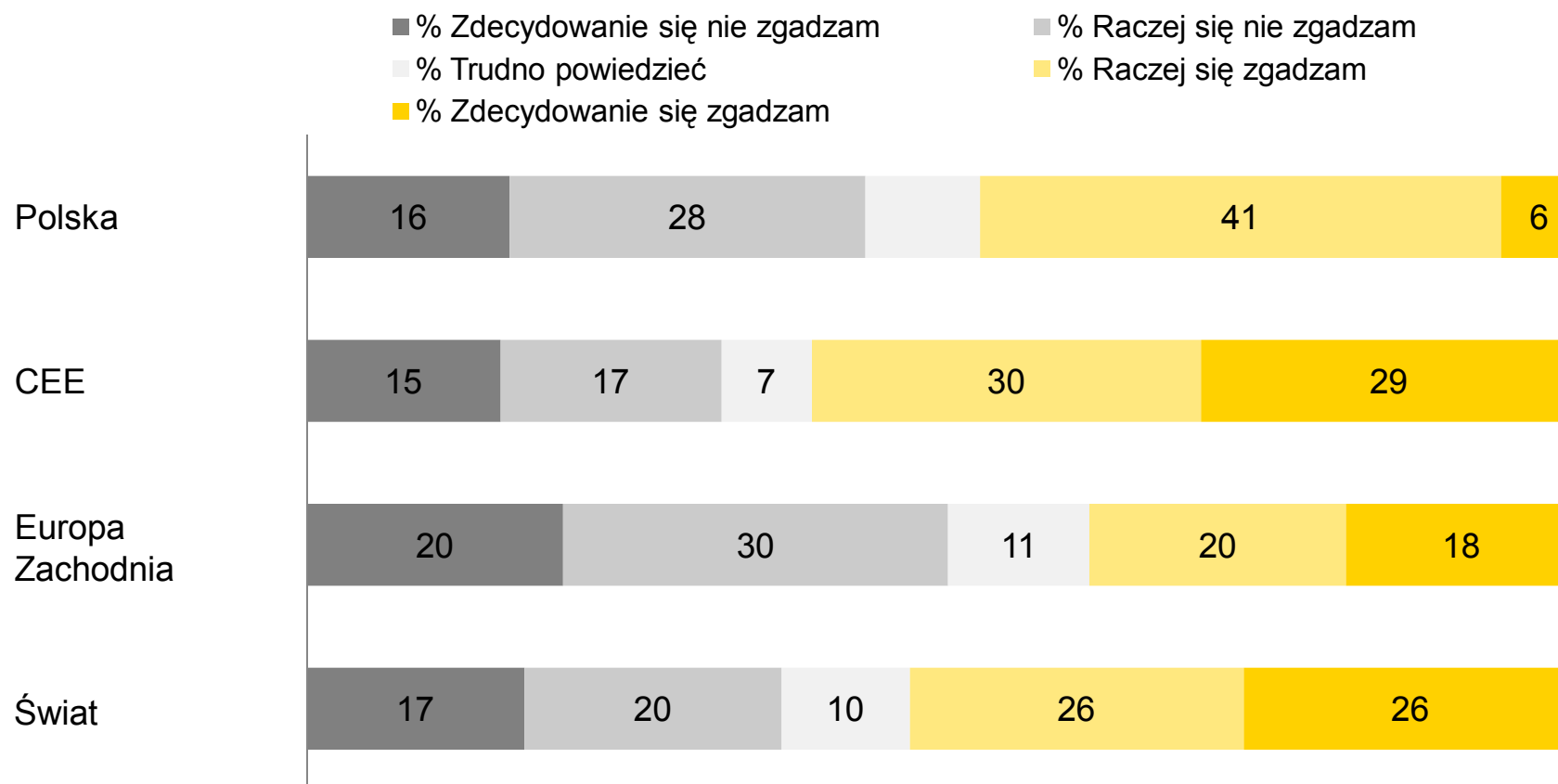
Zaprezentowany został odsetek respondentów, którzy podzielają dany pogląd.

Pytanie: Wiele przedsiębiorstw na potrzeby bieżącej działalności handlowej korzysta z usług zewnętrznych przedstawicieli zajmujących się głównie sprzedażą i dystrybucją.

Które z poniższych stwierdzeń najtrafniej oddaje Pani/Pana opinię na temat odpowiedzialności przedsiębiorstw za działania podmiotów zewnętrznych działających w ich imieniu?

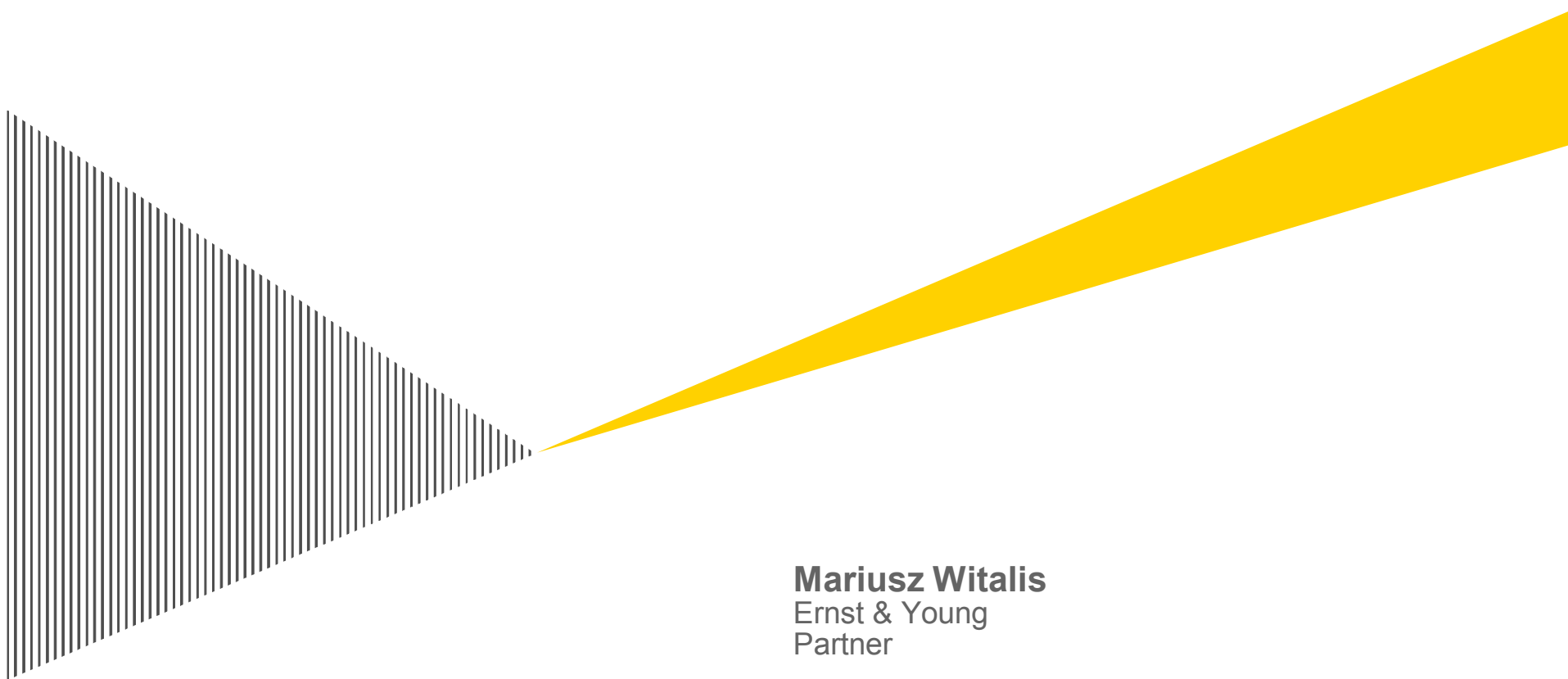
Próba: wszyscy respondenci z Polski (55), CEE (405), Europy Zachodniej (602), oraz z całego świata (1.758)

Członkowie rad nadzorczych powinni dysponować bardziej szczegółową wiedzą na temat funkcjonowania przedsiębiorstwa

Pytanie: W jakim stopniu zgadza się Pan/Pani ze stwierdzeniem, że aby skutecznie chronić organizację przed nadużyciami, przekupstwem i praktykami korupcyjnymi, członkowie rad nadzorczych powinni posiadać bardziej szczegółową wiedzę na temat jej działalności?

Próba: Dyrektorzy najwyższego szczebla w Polsce (32), CEE (171), Europie Zachodniej (262), oraz na świecie (736)

Mariusz Witalis

Ernst & Young
Partner

Email: mariusz.witalis@pl.ey.com

Tel.: +48 22 557 7950

Tel. kom.: +48 508 018 345

Blog Audytorów Śledczych:

www.blog.ey.pl/audytsledczy